

Huvudman

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola
Org.nr. 887500-7158

Ärendet

Tillsyn av den enskilde huvudmannen Skolföreningen Delsbo Waldorfskola

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skolföreningen Delsbo Waldorfskola (org.nr. 887500-7158), att senast den 24 september 2024 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande ägar- och ledningsprövning (insikt i skollagstiftningen). De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Om Skolföreningen Delsbo Waldorfskola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Ägar- och ledningsprövning

1. Se till att någon person i ägar- och ledningskretsen har insikt i skolförfattningarna (2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen). Insikt i skolförfattningarna ska finnas avseende samtliga skolformer som huvudmannen bedriver. Detta innebär att någon eller några i ägar- och ledningskretsen genom utbildning ska förvärva sådan insikt eller att en eller flera personer som har denna insikt tas in i ägar- och ledningskretsen.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser prövning av ekonomiska förutsättningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till pef@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:10508) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har sedan hösten 2022 genomfört en riktad tillsyn av Skolföreningen Delsbo Waldorfskola (org.nr. 887500-7158). Tillsynen har omfattat prövning av ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Lämplighetsprövningen har avsett både de fysiska personerna och den juridiska personen. I ärendet har skriftligt material inhämtats från huvudmannen samt Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar från Upplysningscentralen (UC) inhämtats i ärendet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Ägar- och ledningsprövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har uppgett att styrelseordförande SRS är den person i ägar- och ledningskretsen som har kunskap inom skollagstiftning. Enligt huvudmannen har SRS förvärvat kunskaper inom skolförfattningarna genom att under åren 2018-2022 vara nämndsledamot i Svågadalsnämnden, som är en nämnd som har i uppdrag att förvalta förskola, skola, äldreomsorg samt kultur och fritid inom Svågadalen i Hudiksvalls kommun. Huvudmannen uppger att SRS i denna egenskap har tagit del av information och underlag om skollagstiftningen från platschef eller rektor en gång i månaden samt själv tillägnat sig information om skollagstiftningen via riksdagens hemsida. SRS har som svar på Skolinspektionens kompletterande fråga om insikt i bland annat skollagstiftningen uppgett att hen har viss insikt, i vissa frågor och regler mer än i andra, samt att hen vet var hen ska leta för att fördjupa kunskapen men att hen på inget sätt är någon expert. SRS valdes in i huvudmannens styrelse den 21 december 2021.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen (2010:800) får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa

de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt bestämmelsens andra stycke ska prövningen enligt 5 § tredje stycket, i fråga om en juridisk person, avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

Av 2 kap. 5 b § skollagen framgår att en sökande inte ska anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för våld, tvång eller hot, diskriminering eller kränkande behandling, eller påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

I 26 kap. 3 § 5 p. skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen förlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbeten till skollagen framgår att kravet på insikt är viktigt för att säkerställa att den som avser bedriva skolverksamhet har goda förutsättningar att kunna erbjuda en verksamhet av god kvalitet. Vidare framgår att kravet på insikt omfattar bland annat krav på kunskap om innehållet i den lagstiftning som reglerar den specifika verksamheten. Begreppet förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen är avsett att omfatta samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen eller fritidshemmet. Kunskapen kan visas exempelvis genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området. Bedömningen ska ske samlat för hela den berörda kretsen. Det krävs alltså inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att kunskapen finns representerad inom kretsen (jfr. prop. 2009/10:165 s. 643 och prop. 2017/18:158 s. 46 f. och 121 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ledningskretsen: SRS såsom styrelseordförande samt JN, MF och EL såsom styrelseledamöter.

Det har av utredningen i ärendet inte framkommit annat än att ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt förvärvat insikt i arbetsrätt, arbetsmiljörätt och de ekonomiska regelverk som gäller för den aktuella associationsformen, samt att huvudmannen och personerna i dess ledningskrets uppfyller författningarnas krav avseende lämplighet.

Skolinspektionen bedömer dock att ledningskretsen inte uppfyller kraven på förvärvat insikt i skollagstiftningen. Huvudmannen har i denna del uppgett att styrelseordförande SRS förvärvat insikt i skollagstiftningen genom att under fyra år ha varit folkvald ledamot i en nämnd med ansvar för att förvalta förskola, skola, äldreomsorg samt kultur och fritid i området Svågadalén.

Enligt Skolinspektionens mening innebär kravet på förvärvat insikt i skollagstiftningen att det finns en bred och djup kunskap i de författningar som gäller för varje skolform som den enskilde avser vara huvudman för. Det krävs vidare att kunskap finns i de författningar som gäller för skolformen ur ett huvudmannaperspektiv och kunskapen får inte vara inaktuell.

Av inkommen information framgår att SRS kommit i kontakt med skolförfattningarna bland annat i sin roll som förtroendevald nämndsledamot. Skolinspektionen konstaterar att hen emellertid själv uppger att hen endast har viss kunskap inom skollagstiftningen från detta uppdrag. Mot den bakgrunden och då det inte framkommit att SRS själv har arbetat närmare med skolförfattningarna i detta uppdrag bedömer Skolinspektionen att SRS erfarenhet som nämndsledamot inte i sig är tillräcklig för att uppfylla kravet på insikt. Även genom sin roll i huvudmannens styrelse får SRS anses ha förvärvat viss insikt i skollagstiftningen. Enligt Skolinspektionens mening krävs emellertid en bredare kunskap om skolförfattningarna än vad som normalt sett förvärvas under sådan tid som SRS har varit del av huvudmannens styrelse. Under den tid SRS har varit del av huvudmannens styrelse har därtill flera brister konstaterats i huvudmannens skolverksamhet och huvudmannen har bland annat förelagts vid vite att avhjälpa brister i skolverksamheten (Skolinspektionens beslut den 30 april 2024 i dnr 2023:8985).

Det har inte redovisats några omständigheter utöver de ovan angivna för att SRS ska anses ha förvärvat den kunskap som krävs om skolförfattningarna i de skolformer som huvudmannen bedriver, det vill säga förskoleklass och grundskola. Det har inte heller framkommit att någon annan i huvudmannens ledningskrets har den insikt inom skolförfattningarna som krävs. Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen därför att den utbildning och erfarenhet som huvudmannen redogjort för inte är tillräcklig för att kravet på förvärvat insikt i skollagstiftningen ska anses uppfyllt.

Under förevarande ärendes handläggning har huvudmannen vid upprepade tillfällen inte svarat på Skolinspektionens utskick samt varit mycket sen med att inkomma med begärda handlingar. Skolinspektionen vill härmed erinra om att huvudmannen har en skyldighet att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.

Val av ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller erfarenhet eller på annat sätt förvärvat insikt i skollagstiftningen. Det finns därför skäl att förelägga Skolföreningen Delsbo Waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Prövning av ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsbokslut avseende räkenskapsåret 2021/2022 och 2022/2023 samt en aktuell balans- och resultatrapport för perioden juli – november 2023. I ärendet har även en kreditupplysning inhämtats.

Av utredningen framgår att huvudmannen visserligen inte burit sina kostnader under de senaste åren, men att det egna kapitalet har varit stort nog att hantera förlusterna. Det har inte framkommit något som tyder på att huvudmannen inte kan betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att godkännande som skolhuvudman ska lämnas om den enskilde har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I 26 kap. 3 § 5 p. skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

Skolinspektionens bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Skolföreningen Delsbo Waldorfskola har ekonomiska förutsättningar att bedriva skolverksamheten. Ärendet avslutas därför i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Tove Andersson, beslutsfattare

Utredare Jin Sarac Batifi har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även ekonomen Anne Adamsen medverkat.